

بیمارستان مهر

سیستم مدیریت یکپارچه

نام مدرک: دستورالعمل نظافت، شستشو، گندزدایی و لکه زدایی بخش ها/ واحدها

کد مدرک: EH-IN-126

شماره بازنگری مدرک: ۲

تاریخ تهیه: ۹۸/۶/۱

تاریخ بازنگری: ۹۹/۶/۱

تاریخ صدور: ۹۸/۶/۲۰

وضعیت کنترل	امضاء	تاریخ	مسئولیت	
		۹۸/۶/۲۰	مدیر داخلی/مهندس جبل عاملی مدیر پرستاری/طاهره خسروی سوپروایزر بالینی/آناهیتا نیکپور مسئول بهداشت محیط/الهام افشاری راد سرپرست خدمات/رضا تقی زاده مسئول تغذیه/حسن زاده	تهیه
		۹۸/۶/۲۰	سرپرست بهبود کیفیت/افشین نیکوروش مدیر پرستاری/طاهره خسروی	تأیید
صفحه ۱ از ۸ صفحه		۹۸/۶/۲۰	مدیرعامل/دکتر مردانی	تصویب

بیمارستان مهر	دستورالعمل نظافت، شستشو، گندزدایی و لکه زدایی بخش ها/ واحدها	کد مدرک: EH-IN-126 شماره بازنگری: ۲
---------------	---	--

فرم وضعیت ویرایش				
کد مدرک: QI-FO-121 شماره بازنگری : *				
ردیف	شماره صفحه	شماره ویرایش	تاریخ ویرایش	شرح ویرایش

بیمارستان مهر	دستورالعمل نظافت، شستشو، گندزدایی و لکه زدایی بخش ها / واحدها	کد مدرک: EH-IN-126 شماره بازنگری: ۲
---------------	--	--

شماره صفحه

فهرست :

هدف..... ۴

دامنه کاربرد..... ۴

تعاریف..... ۴

مسئولیت ها و اختیارات..... ۴

شرح اقدامات..... ۴

منابع..... ۸

پیوست ها..... ۸

هدف :

به منظور حفظ ایمنی بیماران و با هدف جلوگیری از انتقال آلودگی های ثانویه و ایجاد عفونت های بیمارستانی در بیماران بستری و نیز جلوگیری انتقال آلودگی به پرسنل بیمارستان در راستای حفظ ایمنی بیماران و پرسنل عمل به این دستورالعمل ضروری می باشد .

دامنه کاربرد :

کلیه قسمتها و بخش های بیمارستان به عنوان دامنه تحت پوشش می باشد .

تعاریف :

تعریف گندزدایی و گندزدا: Disinfection and Disinfectant

عبارت است از کشتن عوامل بیماری زا به وسیله مواد شیمیایی و یا وسایل فیزیکی معمولاً گندزدایی هنگامی بکار می رود که عمل استریلیزاسیون غیرممکن و یا غیر ضروری می باشد. هدف از گندزدایی به حداقل رساندن خطر عفونت یا فساد محصولات است که اغلب با کاربرد مواد شیمیایی و از طریق کاهش تعداد میکروب ها بویژه میکروبهای بیماریزا در محیط بی جان صورت می گیرد.

تعریف مواد پاک کننده : (مواد موثر سطحی) Detergents

هر ماده یا ترکیبی که که پس از انحلال در آب، محلول های آبی و یا حلال ، کشش سطحی مایع و یا کشش سطحی بین دو مایع را تغییر دهد(معمولاً کم کند) ماده موثر سطحی یا سورفاکتانت نامیده می شود.

▪ مسئولیت ها و اختیارات :

مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح این دستورالعمل بر عهده کارشناس بهداشت محیط است.

مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده واحد پرستاری و خدمات و کلیه بخش های مرتبط بیمارستان می باشد.

مسئولیت ابلاغ این دستورالعمل بر عهده مدیریت عامل می باشد.

روش اقدام :

۱- کلیه دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش ها و واحد ها میبایست توسط کمیته کنترل عفونت و واحد بهداشت محیط تهیه گردد (نحوه رقیق سازی ، کدبندی رنگ تی ها و تنظیف ها محل شستشو و شیوه های نظافت و گندزدایی) .

۲- کلیه کارکنان باید از دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش ها و واحد ها مطلع و آگاه باشند .

۳- کلیه کارکنان باید دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش ها و واحد ها را به طور کامل اجراء نمایند .

۴- طبق ضوابط و زمان بندی مشخص شده برای هر وسیله ، با هماهنگی مسئولین بخش ها نسبت به انجام به موقع و مناسب فرایند نظافت و گند زدایی وسایل مراقبتی موجود در هر بخش اقدام صورت گیرد .

۵- نظافت و گند زدایی بخش ها و واحد ها میبایست بصورت روزانه توسط نیروی خدمات و مطابق با آموزش های انجام شده صورت گیرد .

۶- اقدامات قبل از پاکسازی :

- حذف بهم ریختگی قبل از پاکسازی.
- بررسی دستورالعمل کارخانه سازنده برای رقیق سازی و زمان تماس صحیح برای محلول های پاک سازی و گندزدایی .
- تهیه مواد (ابزار) مورد نیاز برای پاکسازی قبل از ورود به اتاق برای گندزدایی.
- اطمینان از تمیز بودن دستها در هنگام ورود به اتاق .

۷- اقدامات هنگام پاکسازی :

- شروع به پاکسازی از بخش های با حداقل آلودگی (تماس کم) به بخش های با بیشترین آلودگی (تماس زیاد) و از سطوح با مسافت زیاد به مساحت کم.
- حذف گرد و خاک قبل از پاکسازی و گندزدایی.
- خشک نگهداشتن تی ها قبل از استفاده .
- حداقل نمودن آشفستگی برای پیشگیری از انتشار گرد و خاکی که ممکن است حاوی میکروارگانیسم باشد
- هرگز سر تی در هوا تکان داده نشود.
- تعویض نخ تی حداقل هر ۱۵ روز انجام گیرد .
- محلولهای پاک سازی بر اساس دستورالعمل کارخانه سازنده تعویض گردد . محلولهای پاک سازی در قسمت های آلوده بیشتر تعویض گردد.
- ظرف حاوی محلول های گندزدایی و پاک کننده ها پس از اتمام تحویل مسئول خدمات داده شود .
- فرش ها با استفاده از جارو برقی مجهز به فیلتر هپا جارو گردند.
- هنگام ترک اتاق دست ها پاک شود .

۸- در صورت تماس با خون ، تمام مایعات بدن ، ترشحات و مواد دفعی بدن بجز عرق (بدون در نظر گرفتن خون قابل رویت داخل آنها) ، پوست آسیب دیده و مخاط ها ، رعایت موارد زیر ضروری است :

- فوراً دستکش یا گان آلوده را در آورید .
- پوست آلوده شده را فوراً با آب و صابون بشویید.
- خودداری از مالش موضعی چشم و چشم آلوده شده را زیر شیر آب نگه داشته و شستشو دهید . شستن دستها پس از خروج دستکش ها از دست الزامی است ، دستها باید در فواصل تماس بین بیماران نیز شسته شود (عمل هندراب نیز اگر بصورت صحیح انجام شود کافی است) .
- پز شک ، فرد مورد تماس را معاینه نموده و آزمایشات لازم را برای وی در خواست می نماید و مسئول شیفت این حادثه را ثبت و گزارش نموده و در پرونده پزشکی فرد مورد نظر ثبت می نماید .

۹-۱ استفاده از گان ، محافظ چشم همراه با ماسک یا محافظ صورت در صورت انجام اعمالی که احتمال پاشیده یا پخش شدن مایعات بدن وجود دارد الزامی است.

۱۰- به دنبال ریخته شدن موادی مانند ادرار یا غذا ، پاک کردن آن محل با آب و یک ماده دترجنت معمولاً کافی است ولی اگر ترشحات ، حاوی ارگانیسم های بالقوه خطرناک باشند باید از یک ماده گندزدا استفاده کرد . برای پاک کردن ترشحاتی که از آلودگی آنها مطمئن هستیم باید همیشه دستکش یکبار مصرف پوشیده و اگر خطر آلودگی لباس نیز وجود دارد بایستی از آپرون پلاستیکی (یکبار مصرف) استفاده گردد .

۱۱- در صورتی که مقدار زیادی خون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده (بیش از ۳۰ سی سی) باید :

- استفاده از وسایل حفاظت فردی
- در صورت وجود قطعات شیشه ای و تیز و برنده با پنس یا فورسپس جمع شده و در سبکی باکس دفع گردد.
- دستمال یا حوله یکبار مصرف روی آن پهن نمود و موضع را پوشاند .
- روی آن محلول هیپوکلریت سدیم با رقت ۲۰٪ ریخت و ۱۰ دقیقه صبر کرد .
- با دستمال و یا حوله یکبار مصرف آن را جمع کرد و داخل سطل عفونی انداخت .
- با تی قرمز رنگ و محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۲۰٪ گند زدایی انجام شود .
- در نهایت با آب شسته شود.

۱۲- در صورتی که مقدار خون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده کمتر از ۳۰ سی سی باشد باید :

- استفاده از وسایل حفاظت فردی
- خون با حوله یا پارچه تمیز تمیز گردد.
- سطح با محلول هیپوکلریت سدیم ۲۰٪ گندزدایی گردد.
- در نهایت با آب شسته شود.

۱۳- پرسنل خدماتی در هر بخش با توجه به شرح وظایف محوله می بایست با رعایت احتیاطات استاندارد نسبت به موارد ذیل اقدام نمایند :

- ✓ کف کلیه اتاقها و راهروها ، بایستی روزانه و در طول سال نظافت و در صورت نیاز با آب ژاول رقیق شده گندزدایی گردد .

- ✓ تی کشیدن باید به صورت زیگزاگی و از انتهای اتاق به سمت ورودی اتاق و از محل تمیز به محل آلوده صورت گیرد .
- ✓ کلیه کفشورهای موجود در قسمتهای مختلف بایستی مجهز به توری بوده و این توریها روزانه و در طول سال نظافت شوند .
- ✓ تی های مورد استفاده در هر بخش بایستی بعد از هر بار استفاده توسط نیروی خدماتی در طول روز و در شیفتهای مختلف کاملاً شسته و آویزان شود و از قرار دادن تی ها بصورت مرطوب روی زمین اکیداً خودداری شود .
- ✓ ظروف صابون مایع بعد از هر بار خالی شدن بایستی توسط نیروی خدماتی شسته ، با محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۲٪ گندزدایی و خشک شود و سپس نسبت به پر کردن آن اقدام گردد.
- ✓ داخل کابینتها بایستی توسط نیروی خدماتی طبق برنامه اعلامی در بخش بطور مرتب نظافت و از پهن کردن روزنامه داخل آنها خودداری شود. .
- ✓ توالت ها توسط نیروی خدماتی حداقل در هر شیفیت یکبار بایستی با رعایت احتیاطات استاندارد با پودر و محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۲٪ نظافت و گندزدایی شوند .

۱۴- حمام ها باید حداقل بصورت روزانه توسط پرسنل خدمات به شرح ذیل نظافت گردد :

۱. فرآیند پاک سازی از منطقه تمیز به سمت کثیف باشد.
 ۲. جمع آوری رخت های کثیف (در صورت وجود) و نیز جمع آوری پسماندها.
 ۳. تمیز کردن دستگیره و چارچوب درب ، کلید لامپ.
 ۴. تمیز کردن سطوح داخلی و خارجی سینک ، شیر و آینه با استفاده از هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۱٪ (زمان تماس حداقل ۱۰ دقیقه رعایت شود).
 ۵. تمیز کردن دوش ها.
 ۶. تمیز کردن نرده ها و قفسه ها.
 ۷. بازدید و تعویض پرده بصورت ماهیانه.
 ۸. درآوردن دستکش ها و شستن دست ها.
 ۹. جایگزینی دوباره کاغذ توالت ، کیسه پسماند ، صابون و سایر اقلام مورد نیاز.
 ۱۰. در صورت مشاهده کپک و درز و وجود نشی گزارش داده شود .
- ✓ جهت نظافت حمام ها و سینکها بایستی از برس های نایلونی استفاده شود . (استفاده از دستمالهای پنبه ای یا برسهای غیر پلاستیکی موجب آلودگی شدید آنها شده و گندزدایی آنها را مشکل میکند . به همین دلیل نباید مورد استفاده قرار گیرد)
 - ✓ نخ تی باید توسط نیروی خدماتی بصورت خشک و در محل مناسب نگهداری شود و تی ها باید همیشه آویزان باشند .

✓ در پایان هر شیفت کاری که زباله ها تخلیه می شود ، بایستی سطلهای زباله توسط نیروی خدماتی با آب داغ و دترجنت (مواد پاک کننده) شستشو شود و به صورت وارونه نگهداری شود و سپس کیسه زباله جدید با رنگ مناسب کشیده شود .

✓ برای جمع آوری زباله و شستشوی توالتها بایستی از دستکش مخصوص استفاده شود .

✓ در هنگام کار از لباس کار مناسب و دستکش و در هنگام شستشوی سرویسهای بهداشتی حتماً از چکمه استفاده گردد .

✓ در صورتی که پارچه های چند بار مصرف برای نظافت استفاده میشوند ، پارچه ها بایستی پس از هر بار استفاده شسته شده و سپس خشک گردند .

۱۵- اقدامات پس از پاکسازی :

- بیشتر از ظرفیت اتاق اشغال نگردد
- ابزار مورد استفاده برای گندزدایی و پاکسازی بین هر بار استفاده باید تمیز و خشک گردند
- سر تی روزانه باید شست و شو گردد . تمامی سر تی ها باید به طور کامل قبل از استفاده خشک گردند

۱۶- نظافت بخش های درمانی ویژه :

- ❖ گردگیری سطوح افقی به طور روزانه به وسیله پارچه مرطوب شده با مواد پاک کننده و یا در صورت لزوم گندزدا انجام گیرد.
- ❖ احتیاط هنگام استفاده از وسیله گردگیری مرطوب در سطوحی که بالای سر بیمار قرار دارند به منظور جلوگیری از تماس بیمار با مواد گندزدایی کننده و پاک کننده انجام گیرد .
- ❖ عدم استفاده از وسایل نظافت ای که باعث تولید ذرات معلق و یا گرد و غبار می شوند.
- ❖ جاروبرقی ها به فیلتر هپا در بخش بیماران با نقص ایمنی به خصوص هنگام خالی کردن آن ها نظافت منظم و حصول اطمینان از حذف موثر ذرات مجهز گردند .

۱۷- استفاده از مواد گندزدای حاوی فنل در تمام بخش ها بخصوص **بخش ویژه نوزادان** بعلت افزایش بیلی روبین خون **ممنوع** است .

۱۸- کلاس های آموزشی مربوط به پاکسازی و نظافت جهت پرسنل کادر خدمات میبایست به صورت چهره به چهره در بازدید های روزانه توسط کارشناسان بهداشت محیط و کنترل عفونت و در طول سال برگزار شود .

راهنمای روش شستشوی و گندزدایی قسمت های اداری بیمارستان

ردیف	قسمت	شیوه اقدام بهداشتی	زمانبندی
۱	سالن (راهرو) بیمارستان	شستشو و تی کشی با محلول دترجنت (پاک کننده)	روزانه ۳ نوبت صبح ، ظهر ، عصر و در صورت لزوم
۲	واحد های عمومی انبار ، خیاط خانه ، اسناد و مدارک پزشکی ، حسابداری ، دبیرخانه ، کارگزینی، کتابخانه ،	شستشو و تی کشی با محلول دترجنت (پاک کننده)	روزانه یک نوبت و در صورت لزوم
۳	دستشویی و توالت ها	شستشو با دترجنت (پاک کننده) و جرم گیر	روزانه دو نوبت صبح و ظهر و در صورت لزوم
۴.	سالن کنفرانس	شستشو و تی کشی با محلول دترجنت (پاک کننده)	هفته ای یکبار و در صورت لزوم
۵.	مهماندار خانه ها	شستشو و تی کشی با دترجنت و ماده گندزدا	روزانه ۳ نوبت صبح ، ظهر ، عصر و در صورت لزوم

راهنمای روش شستشوی و گندزدایی بخشها

ردیف	قسمت	شیوه اقدام بهداشتی	زمانبندی
	اتاق ها	کف زمین	روزانه سه نوبت
		دیوارها ، پنجره ها و درب	هفتگی ، روزانه در صورت لزوم
		دستگیره درب ها	روزانه
		حباب چراغها	هفتگی
		دستشویی	روزانه سه نوبت
		کلید و پریزها	روزانه
۲	تخت بیمار	شستشو با آب و ماده دترجنت و نظافت با ماده گندزدای غیر الکلی	روزانه و پس از ترخیص بیمار
۳	لاکر	گندزدایی با محلول گندزدای غیر الکلی طبق دستورالعمل	روزانه و در صورت لزوم
۴	میز بیمار	گندزدایی با محلول گندزدای غیر الکلی طبق دستورالعمل	روزانه سه نوبت پس از صرف غذا و در صورت لزوم
۵	بین ها	تعویض و شستشوی کیسه بین توسط لندری و نظافت پایه توسط محلول گندزدای غیر الکلی	هر هفته
۶	ویلچر ها	شستشو و گندزدایی با محلول گندزدای غیر الکلی	هر هفته
۷	لکن و لوله	گندزدایی پس از هر بار مصرف طبق دستورالعمل	پس از هر بار مصرف
ردیف	قسمت	شیوه اقدام بهداشتی	زمانبندی

۸	برانکارد	- شستشو با آب و دترجنت - گندزدایی با دستمال آغشته به گندزدای غیر الکلی	هر هفته و در صورت لزوم
۹	اتاق دارو	قفسه دارویی	روزانه و در صورت لزوم
		ترالی کد	هفتگی و پس از هر بار مصرف
		ترالی تزریق ، دارو ، پانسمان	روزانه
			روزانه سه نوبت
۱۰	استیشن پرستاری	گردگیری و گندزدایی با دستمال آغشته به گندزدای غیر الکلی	روزانه و در صورت لزوم
۱۱	گوشی تلفن	گندزدایی الکلی و یا الکل ۷۰ درجه	روزانه ۲ نوبت
۱۲	شستشوی سطرها	با ماده دترجنت و گندزدا (آب ژاول)	یک روز در میان
۱۳	راهروها	تی کشی با آب گرم و دترجنت و سپس تی کشی با آب ژاول ۲ درصد	روزانه سه نوبت
۱۴	انبار بخش	گردگیر ، و نظافت با ماده دترجنت	۲ هفته یکبار
۱۵	حمام	شستشو با آب گرم و دترجنت و ماده گندزدا (آب ژاول)	هر روز
۱۶	تی شوی	شستشو با آب گرم و دترجنت و ماده گندزدا (آب ژاول)	روزانه سه نوبت
۱۷	پایه سرم	شستشو با آب گرم و دترجنت و ماده گندزدا غیر الکلی	روزانه
۱۸	یخچال	شستشو با آب گرم و دترجنت و ماده گندزدا (آب ژاول)	پس از ترخیص بیمار و در صورت لزوم